

درس اول: منطق ترازوی اندیشه

۱ - در کدام عبارت، نیازمند یاری علم منطق نیستیم؟

- ① تصمیم برای خرید کتابی که در تبلیغ آن گفته شده (اگر این کتاب را بخوانید به فرد سحر خیزی تبدیل می‌شوید)
 ② ارزیابی نظرات فلاسفه
 ③ متقاعد کردن اطرافیان جهت پذیرفتن اینکه ماسک زدن از ما تا حد زیادی در مقابل ابتلا به کرونا محافظت می‌کند.
 ④ تعیین دادگاه صالح برای رسیدگی به جرم شخصی که در یک شهر مرتکب قتل عمدی و در شهر دیگر مرتکب جرم حمل مواد مخدر شده است.

۲ - در مقام تشبیه بیماری‌های علم پزشکی به مانند ..... در علم منطق می‌باشد. همان‌طور که علم پزشکی روش‌های پیش‌گیری و درمان بیماری‌ها را بیان می‌کند علم منطق ..... را بیان می‌کند.

- ① مغالطات - قوانین حاکم بر ذهن
 ② مغالطات - شیوه درست اندیشیدن
 ③ لغزش زبانی - قوانین حاکم بر ذهن
 ④ خطاهای ذهنی - شیوه درست اندیشیدن

۳ - کدام گزینه به ترتیب به نحو صحیح، تصور یا تصدیق بودن عبارت زیر را مشخص کرده است؟

«من همان روز ز فرهاد طمع ببریدم - حافظ صبور باش که در راه عاشقی - حریم عشق را درگه بسی بالاتر از عقل است - با مدعی مگوئید اسرار عشق و مستی - صنما با غم عشق تو چه تدبیر کنم»

- ① تصدیق - تصدیق - تصور - تصدیق
 ② تصدیق - تصور - تصدیق - تصور
 ③ تصدیق - تصور - تصدیق - تصور
 ④ تصدیق - تصور - تصور - تصور

۴ - دو حیطة اصلی منطق ..... و ..... است که در ..... با آن سروکار داریم.

- ① استدلال - تعریف کردن - بخشی از سخنان روزانه خود
 ② استدلال - تصدیق کردن - سراسر زندگی خود
 ③ درست فکر کردن - درست تصمیم گرفتن - سراسر زندگی خود
 ④ درست کار کردن - درست تصمیم گرفتن - بخشی از سخنان روزانه خود

۵ - کدام یک از موارد زیر، به ترتیب تصور و تصدیق می‌باشند؟

- ① مثلث قائم الزاویه - درست را بخوان
 ② مرغ - شاید این جمعه بیاید، شاید
 ③ مثلث - عاقبت گرگ زاده گرگ می‌شود
 ④ عاقبت گرگ زاده گرگ می‌شود - مثلث قائم الزاویه

درس دوم: لفظ و معنا

۶ - کدام گزینه به دلالت التزامی اشاره ندارد؟

- ① ای دوست زلف خود را در دست باد مگذار
 ② ای سرو پای بسته به آزادی مناز
 ③ ای که دستت می‌رسد کاری بکن
 ④ از آتش فراغت شرحی شنیده بودم.

۷ - «دکان» در کدام گزینه شامل هر سه نوع دلالت است؟

- ① دکانی که تعمیرات لوازم برقی دارد متعلق به مهندس ساداتی است. او دکان را سنگفرش کرده است. اما متأسفانه هفته پیش دکانش را دزد زد.
 ② باز کن دکان که وقت عاشقی است. از دکان سر خیابان آدرس بپرس. دکان آقای بختیاری ابزار فروشی است.
 ③ دکان عطر فروشی جواد در بازار قرار دارد. او افرادی که واکسن نزده‌اند را به دکانش راه می‌دهد. ولی حاضر نیست که دکان را در روزهای تعطیل باز کند.
 ④ پدر مرتضی برای خرید مابحتاج خانه به دکان عمو قناد می‌رود. عمو قناد این دکان را تازه خریده است. دکانش بوی صفا و سادگی می‌دهد.

- ۸ - به ترتیب نوع دلالت‌های لفظ بر معنا را در جمله‌های زیر مشخص کنید.
 الف) کاسه صبر مدیر مدرسه لبریز شد.
 ب) آن روزنامه‌نگار قلم نافذی دارد.
 ج) تیم بارسلونا در سال ۲۰۱۸ جام حذفی اسپانیا را بُرد.

۱) تضمینی - مطابقی - التزامی   ۲) تضمینی - مطابقی - تضمینی   ۳) التزامی - التزامی - مطابقی   ۴) التزامی - تضمینی - مطابقی

۹ - استفاده از لفظ «خیش» به جای لفظ «خویش» و استفاده از لفظ «گرد» به جای لفظ «گرد» به ترتیب از کدام مغالطه‌ها استفاده کرده‌ایم؟

۱) اشتراک لفظی - ابهام در عبارت   ۲) نگارشی - اشتراک الفاظ   ۳) اشتراک لفظی - نگارشی   ۴) نگارشی - نگارشی

۱۰ - کدام عبارت ممکن است به مغالطه توسل به معنای ظاهری منتهی شود؟

۱) کتابم را به دوستم هدیه دادم.   ۲) من پول غذا را پرداخت کردم.   ۳) سیم کارت برادرم سوخت.   ۴) دزد ماشینم را برد.

درس سوم: مفهوم و مصداق

۱۱ - مفاهیمی که فقط یک مصداق در خارج دارند و ممکن هم نیست روزی مصداق دیگری داشته باشند، ..... .

۱) حتماً جزئی هستند.   ۲) حتماً کلی هستند.   ۳) ممکن است کلی باشند.   ۴) ممکن نیست جزئی باشند.

۱۲ - رابطه میان مصادیق مفاهیم «درخت کاج، درخت سیب»، «مربع، چهارضلعی»، «ایرانی، سمنانی» و «شیرین، سفید» به ترتیب چیست؟

۱) تباین - عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص من وجه
 ۲) عموم و خصوص من وجه - عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص من وجه
 ۳) عموم و خصوص من وجه - عموم و خصوص من وجه - عموم و خصوص من وجه - تباین
 ۴) تباین - عموم و خصوص من وجه - عموم و خصوص من وجه - تباین

۱۳ - نسبت بین کدام دو مفهوم در مقابل آن، به درستی ذکر نشده است؟

۱) متولد خرمشهر - ساکن اهواز (عام و خاص من وجه)
 ۲) غیر سیب - غیر گوشی (عام و خاص مطلق)
 ۳) ماشین - خودرو (عام و خاص مطلق)
 ۴) صفحه نود کتاب - کتاب (تباین)

۱۴ - به ترتیب در یک دسته‌بندی درست، از مفاهیم ..... آغاز می‌کنیم و به مفهومی ..... می‌رسیم. لازم است هر طبقه از مفاهیم نسبت به مفاهیم طبقه دیگر رابطه ..... داشته باشند. هم‌چنین اقسام مختلف یک مفهوم باید نسبت به یکدیگر رابطه ..... داشته باشند.

۱) عام - خاص - عموم و خصوص من وجه - تساوی
 ۲) عام - خاص - عموم و خصوص مطلق - تباین
 ۳) عام - خاص - عموم و خصوص من وجه - عموم و خصوص مطلق
 ۴) خاص - عام - عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص من وجه

۱۵ - نسبت‌های چهارگانه میان مصادیق دو مفهوم ..... برقرار است و عبارت «هر الف ب است»، بیانگر نسبت‌های ..... می‌باشد.

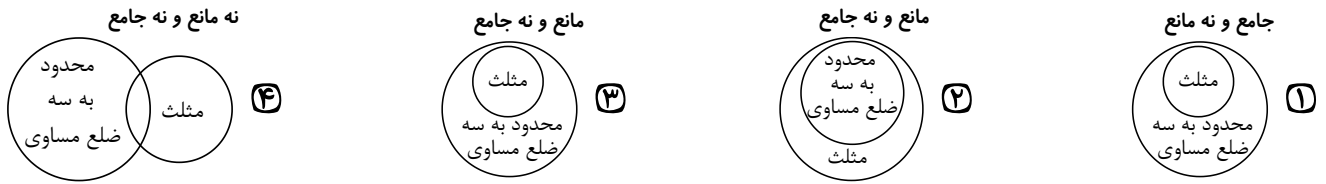
۱) کلی - تساوی و عموم و خصوص من وجه   ۲) کلی - تساوی و عموم و خصوص مطلق
 ۳) جزئی - تساوی و عموم و خصوص مطلق   ۴) جزئی - تساوی و عموم و خصوص من وجه

درس چهارم: اقسام و شرایط تعریف

۱۶ - تعریف استخدام تمام‌وقت، به نوعی استخدام که شخص به صورت تمام‌وقت در محل کار خود حضور می‌یابد، چه ایراد منطقی بر آن وارد است؟

۱) جامع نیست.   ۲) مانع نیست.   ۳) نه جامع و نه مانع است.   ۴) دوری است.

۱۷- اگر مثلث را به شکلی محدود به سه ضلع مساوی تعریف کنیم، این تعریف اولاً چه ایرادی دارد و ثانیاً کدام شکل نمایشگر این تعریف است؟

۱۸- به ترتیب مشخص کنید هرگاه تعریف «تمامی مصادیق مفهوم را دربر نگیرد»، «بر مصادیق مفاهیم دیگری صدق کند» و «واژه‌های مورد استفاده در آن برای شنونده قابل فهم نباشد» کدام شرایط تعریف صحیح را ندارد؟

- ۱) جامع بودن - مانع بودن - واضح بودن
 ۲) جامع بودن - مانع بودن - دوری نبودن
 ۳) جامع بودن - مانع بودن - واضح بودن
 ۴) جامع بودن - جامع بودن - دوری نبودن

۱۹- کدام شرایط تعریف در عبارت زیر، رعایت نشده است؟
 تکنیک = همان تاکتیک است. تاکتیک = همان تکنیک است.

ساعت دیجیتال = وسیله‌ای برای نمایش زمان
 حرص = آز

- ۱) واضح بودن - جامع و مانع بودن - واضح بودن
 ۲) دوری بودن - جامع و مانع بودن - واضح بودن
 ۳) دوری نبودن - جامع و مانع بودن - واضح بودن
 ۴) واضح نبودن - جامع بودن - واضح بودن

۲۰- هریک از عبارات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های تعریف است؟
 - تعریفی که تمام مصادیق مجهول را در بر نگیرد، این ویژگی را ندارد.
 - این ویژگی به صورت نسبی است و از فردی به فرد دیگر متفاوت است.
 - آگاهی انسان به این ویژگی از تعریف، منوط به شناخت مصادیق تعاریف دیگر است.

- ۱) جامع بودن - دوری نبودن - مانع بودن
 ۲) جامع نبودن - مبهم نبودن - مانع نبودن
 ۳) جامع بودن - مبهم نبودن - مانع بودن
 ۴) مانع نبودن - دوری بودن - جامع بودن

۲۱- هر کدام از تعاریف حیوان گوشت‌خوار و موجود زنده در مورد شیر به ترتیب کدام یک از شرایط تعریف صحیح را ندارند؟

- ۱) واضح بودن - دوری نبودن
 ۲) مانع بودن - مانع بودن
 ۳) جامع بودن - جامع بودن
 ۴) دوری نبودن - واضح بودن

درس پنجم: اقسام استدلال استقرایی

۲۲- انتخاب نامی برای فروشگاه، شبیه نام فروشگاه‌های معروف باعث ایجاد ..... می‌شود. استدلال تمثیلی‌ای قوی‌تر است که در آن ..... باشد و یکی از راه‌های نقد استدلال تمثیلی ..... می‌باشد.

- ۱) قیاس - وجوه مشابهت بیش تر - عدم توجه به وجوه اختلاف
 ۲) مغالطه - وجوه مشابهت بیش تر - یافتن استدلال تمثیلی مخالف
 ۳) استقرا - عدم وجوه مشابهت - توجه به وجوه اختلاف
 ۴) خطای ذهنی - عدم وجوه مشابهت - یافتن استدلال تمثیلی مخالف

۲۳- در کدام گزینه از امر جزئی نتیجه جزئی گرفته شده است؟

- ۱) چون غالب محصولات گران شده‌اند، افزایش قیمت‌ها نتیجه گرفته می‌شود.
 ۲) با بررسی مدار حرکت تمام سیارات منظومه شمسی، بیضی بودن مدار آنها نتیجه گرفته می‌شود.
 ۳) جیوه فلز است و برخی فلزها مایع‌اند؛ پس جیوه الزاماً جامد نیست.
 ۴) هشدار سلامتی بر روی پاکت‌های سیگار که ناشی از حاوی نیکوتین بودن سیگار است، باید به روی چایی نیز که نیکوتین دارد، درج شود.

۲۴ - کدام استدلال به ترتیب از استدلال بعدی ضعیف تر است؟

- ① هر منطق‌دان کلاسیک یا جدیدی را که تاکنون بررسی کرده‌ایم، دستی در فلسفه داشته است؛ پس هر منطق‌دانی دستی در فلسفه دارد - راسل به‌عنوان فیلسوف، خانواده‌ای عالم داشته است؛ پس هر فیلسوفی خانواده‌ای عالم دارد.
- ② سمرقندی به‌عنوان منطق‌دان به آداب‌البحث پرداخته است؛ پس هر منطق‌دانی به آداب‌البحث می‌پردازد - هر منطق‌دان کلاسیک یا جدیدی را که تاکنون بررسی کرده‌ایم، دستی در فلسفه داشته است؛ پس هر منطق‌دانی دستی در فلسفه دارد.
- ③ فیلسوفان قرن هجدهم میلادی توجه ویژه‌ای به منطق داشته و به حل مسائلی پرداخته‌اند؛ پس منطق‌دان نیز بوده‌اند - منطق‌دانان دوره جدید مبانی‌ای فلسفی داشته‌اند؛ پس فیلسوف نیز بوده‌اند.
- ④ هر انسانی که مشاهده کرده‌ایم، می‌توانسته منطق‌دان باشد؛ پس هر فیلسوفی می‌تواند منطق‌دان باشد - فیلسوفان قرن بیستم میلادی توجه ویژه‌ای به منطق داشته و به حل مسائلی پرداخته‌اند؛ پس هر فیلسوفی منطق‌دان است.

۲۵ - استدلال استقرایی تعمیمی هیچ‌گاه ..... نمی‌شود، زیرا.....

- ① یقینی - بر مبنای تخمین و حدس و گمان بنا شده است.
- ② مغالطه‌آمیز - شرایط آن محقق نمی‌شود.
- ③ قوی - بر مبنای تخمین و حدس و گمان بنا شده است.
- ④ تخمینی - منجر به تعمیم شتاب‌زده می‌شود.
- ۲۶ - در چندین ماه آغازین شیوع کووید ۱۹، موردی از ابتلای کودکان گزارش نشده بود و پزشکان معتقد بودند که کودکان دچار کووید ۱۹ نمی‌شوند. کدام عبارت درباره این نتیجه‌گیری مناسب‌تر است؟
- ① قیاسی است که حد وسط ندارد. ② با چشم‌پوشی از موارد نقض است. ③ مغالطه ایهام انعکاس است. ④ نوعی تعمیم شتاب‌زده است.

درس ششم: قضیه حملی

۲۷ - کدام یک از گزینه‌های زیر قابلیت صدق و کذب ندارد؟

- ① قانون حمایت از مؤلفین یک قانون مستقل است.
- ② از درگذشت دکتر گلدوزیان بسیار متأثر شدم!
- ③ مرحوم دکتر گلدوزیان از مؤلفیان برجسته حقوق کیفری بود.
- ④ یادداشت‌های دکتر گلدوزیان بر قانون مجازات ماندگار است.

۲۸ - در کدام گزینه اجزاء قضیه در منطق به‌گونه‌ای صحیح به‌کار برده نشده است؟

- ① مالزی کشوری مسلمان است. نهاد مسند نسبت
- ② هر نویسنده‌ای انسان است. سور موضوع محمول فعل ربطی
- ③ لازمه جامعه سعادت‌مند عدل است. محمول موضوع فعل ربطی
- ④ انسان‌های موفق خوشبخت هستند. موضوع محمول نسبت

۲۹ - به ترتیب، محمول در قضیه «کسی به مسافرت نمی‌رود» و موضوع در «تو را دانش و دین رهاوند درست» کدام است؟

- ① رونده به مسافرت - تو ② به مسافرت نمی‌رود - تو را ③ مسافرت - دانش و دین ④ رونده به مسافرت - دانش و دین

۳۰ - سور کدام قضیه، متفاوت است؟

- ① آب در ۱۰۰ درجه به جوش می‌آید.
- ② دانشجویان برای آموزش حضوری باید واکسیناسیون شوند.
- ③ غذاهایی که خوش‌مزه نیستند، شاید از نظر دیگران خوشمزه باشند.
- ④ لامپ‌های سالم با اتصال به جریان الکتریسیته، شروع به تولید نور می‌کنند.

۳۱- به ترتیب نوع هر یک از قضایای حملی زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟
فقط انسان‌ها باهوش هستند.
همه انسان‌ها باهوش هستند.
گاهی اوقات انسان‌ها دچار خطا می‌شوند.
برخی افراد دچار بیماری نمی‌شوند.

- ① موجه کلیه - موجه کلیه - موجه جزئیه - سالبه جزئیه
② موجه جزئیه - موجه کلیه - موجه جزئیه - سالبه جزئیه
③ موجه کلیه - موجه کلیه - موجه کلیه - موجه جزئیه
④ موجه جزئیه - موجه کلیه - موجه کلیه - موجه جزئیه

درس هفتم: احکام قضایا

۳۲- اگر قسمت اول همهٔ گزینه‌ها صادق باشد، قسمت دوم کدام یک الزاماً صادق است؟

- ① بعضی الف ب نیست. ← هیچ الف ب نیست.
② هر الف ب است. ← هیچ الف ب نیست.
③ هر الف ب است. ← بعضی الف ب است.
④ بعضی الف ب است. ← هیچ الف ب نیست.

۳۳- محتوای کدام گزینه درست است؟

- ① اگر قضیهٔ «هیچ کتابی ارزان نیست» نادرست باشد، می‌توان نتیجه گرفت که «هر کتابی ارزان است».
② اگر قضیهٔ «هیچ موجودی مجرد نیست» نادرست باشد، می‌توان قطعاً گفت که «بعضی موجودات مجرد نیستند».
③ اگر بپذیریم که «همهٔ نمرات این دانش‌آموز بیست است»، باید پذیرفت که «بعضی نمرات این دانش‌آموز بیست است».
④ اگر بدانیم که «بعضی پروازکنندگان پرنده نیستند»، می‌توان قطعاً گفت که «بعضی پرنده‌ها پروازکننده نیستند».

۳۴- اگر قضیهٔ «هیچ الف ب نیست» کاذب باشد؛ به ترتیب صدق و کذب قضایای «برخی الف ب نیست» و «هر الف ب است» در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- ① کاذب - صادق
② صادق - نامشخص
③ نامشخص - نامشخص
④ نامشخص - صادق

۳۵- هر گاه گفته شود «هر عالمی پرهیزگار است؛ بعضی عالمان پرهیزگار نیستند.» و هر گاه گفته شود «هر فلزی هادی الکتریسیته است؛ هیچ فلزی هادی الکتریسیته نیست.» و هر گاه گفته شود: «بعضی ایرانیان مسلمانند؛ بعضی مسلمانان ایرانی‌اند.» به ترتیب کدام یک از عناوین مطرح شده است؟

- ① عکس مستوی - تضاد - تناقض
② تناقض - تضاد - عکس مستوی
③ تضاد - تناقض - عکس مستوی
④ تناقض - عکس مستوی - تضاد

۳۶- در بین گزاره‌های زیر رابطهٔ ..... وجود ندارد.

هر الف ب است. برخی الف ب نیست. هر الف ب است. هیچ الف ب نیست.

- ① تضاد
② تناقض
③ عکس
④ تداخل

۳۷- با فرض درستی قضایای زیر، هر گاه تغییرات مربوط به احکام قضایا را بر آنها اعمال کنیم، از کدام مورد، بیشترین قضایایی که صدق یا کذب آنها را می‌توان فهمید، به دست می‌آید؟

- ① مکالمات افلاطون، جملگی، یکی از بهترین میراث‌های فلسفی و نکته‌سنجی‌های فرهنگ بشری است.
② از موارد اختلاف سهروردی با مشائیان، مسئلهٔ «حرکت» و «اصالت وجود یا ماهیت» است.
③ ابن‌سینا معتقد است روشن‌ترین دلیل برای وجود نفس، آگاهی از «خود» است.
④ گروهی از فیلسوفان، وجود مادهٔ غیرقابل درک را منتفی می‌دانستند.

درس هشتم: قیاس اقترانی

۳۸- مغالطهٔ عدم تکرار حد وسط در کدام گزینه به چشم می‌خورد؟

- ① هر ب ج است. بعضی ج عام‌تر از الف است؛ بعضی ب عام‌تر از الف است.
② جیوه فلز است. هر فلزی هادی الکتریسیته است؛ جیوه هادی الکتریسیته است.
③ بعضی ج متعلق به الف نیست. بعضی متعلق به الف ب است؛ بعضی ج ب است.
④ سقراط غیر افلاطون است. افلاطون انسان است؛ سقراط انسان است.

۳۹- کدام شکل قیاس اقترانی با وجود مثبت بودن علامت حد وسط در هر دو مقدمه، نامعتبر خواهد بود؟

- ① شکل اول   ② شکل دوم   ③ شکل سوم   ④ شکل چهارم

۴۰- دامنهٔ مصادیق گزاره‌های زیر در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

«هیچ ستارهٔ دنباله‌داری، خالی از یخ نیست»
«برخی کلاه‌بردارها میلیاردر نیستند»

- ① $(+ / -) (+ / +)$ ② $(+ / +) (+ / -)$ ③ $(+ / -) (- / +)$ ④ $(- / +) (+ / +)$

۴۱- دامنهٔ مصادیق گزاره‌های زیر در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

«امامان شیعه ۱۲ نفر هستند»
«وَرَد بر وزن فعل نیست»

- ① $(+ / +) (- / +)$ ② $(- / +) (+ / +)$ ③ $(+ / +) (+ / +)$ ④ $(- / +) (+ / -)$

۴۲- چنانچه قیاس زیر یک قیاس معتبر باشد؛ مقدمهٔ اول آن کدام است؟

«..... بعضی میوه‌ها شیرین هستند. پس بعضی گران‌ها شیرین هستند.»

- ① هر خانه‌ای گران است.   ② بعضی میوه‌ها گران نیستند.   ③ هر میوه‌ای گران است.   ④ بعضی میوه‌ها گران هستند.

درس نهم: قضیه شرطی و قیاس استثنایی

۴۳- در کدام گزینه ترتیب مقدم و تالی یا موضوع و محمول متفاوت است؟

- ① برخی از کشورها به دریا دسترسی ندارند.   ② گر عاشق و مست دوزخی خواهد بود / پس روی بهشت کس نخواهد دیدن
③ چنانچه در مصرف آب صرفه‌جویی نشود، با بحران کم‌آبی روبه‌رو خواهیم شد.   ④ بزرگ‌ترین حیوان دنیا، وال است.

۴۴- کدام گزینه پیام یک قضیهٔ شرطی را نمی‌رساند؟

- ① اگر دودی رود بی آتشی نیست   ② اگر خونی بیاید کشته‌ای هست   ③ هرچه پیش آید خوش آید   ④ هرچه عوض دارد گله ندارد

۴۵- به قضایایی که در آن به پیوستگی و اتصال و ملازمهٔ دو نسبت حکم شود، می‌گویند؛ مانند

- ① شرطی متصل - اگر درس بخوانی موفق می‌شوی.   ② شرطی منفصل - اگر درس بخوانی، موفق می‌شوی.
③ شرطی متصل - عدد طبیعی یا زوج است یا فرد.   ④ شرطی منفصل - عدد طبیعی یا زوج است یا فرد.

۴۶- در بیت: (گر طبیانه بیایی به سر بالینم / به دو عالم ندهم لذت بیماری را) ..... مقدم و ..... تالی است و اگر در قضیهٔ منفصلی اجتماع و ارتفاع محال باشد، آنگاه انفصال ..... خواهد بود.

- ① مصراع دوم - مصراع اول - تام   ② مصراع اول - مصراع دوم - مانع‌الجمع
③ مصراع دوم - مصراع اول - مانع‌الجمع   ④ مصراع اول - مصراع دوم - تام

۴۷- کدام گزینه بیانگر وجه اشتراک این دو عبارت است؟

عاشقی یا کار رندان است یا دیوانگان

اگر همت همراه کار شود، موفقیت تضمینی است.

- ① هر دو عبارت، شرطی متصل است.   ② حکم در هر دو عبارت، مشروط است.
③ در هر دو عبارت، حکم به انفصال دو عبارت داده شده است.   ④ رابطهٔ ذکرشده در هر دو عبارت واقعی و حقیقی است.

۴۸- گزینهٔ نادرست در مورد قیاس استثنایی انفصالی حقیقی را مشخص کنید.

- ① مقدمهٔ اول این نوع قیاس یک قضیهٔ شرطی منفصل حقیقی است.   ② اثبات یکی از طرفین نفی طرف دیگر را به دنبال دارد.
③ مقدمهٔ اول این نوع قیاس مطابق باالف یا ب (نه هر دو و شاید هیچ‌کدام)، است.   ④ این نوع قیاس فاقد مغالطه است.

درس دهم: سنجشگری در تفکر

۴۹ - پیشنهاد یک کارمند در هنگام بستن عقد قرارداد جهت نظافت فروشگاه‌های زنجیره‌ای یک مؤسسه این بود که: «چون کارخانه تولیدکننده شوینده در سال ۹۰ نامزد دریافت نشان ایزو ۲۰۰۹ بوده؛ پس شوینده‌های این کارخانه دارای کیفیت بالایی است و در نظافت به بهترین وجه از این شوینده‌ها می‌توان استفاده کرد.» در تصمیم‌گیری برای بررسی این پیشنهاد، یک متفکر نقاد چه سؤال درست و به جایی می‌تواند بپرسد؟

- ۱) نرخ این کارخانه برای بستن قرارداد چه قدر است؟
 ۲) کارخانه از چه جهتی در سال ۹۰ نشان ایزو ۲۰۰۹ را دریافت کرده است؟
 ۳) این کارخانه غیر از شوینده چه کالای دیگری تولید می‌کند؟
 ۴) صاحبان این کارخانه آیا در محل عقد قرارداد حضور دارند؟

۵۰ - کدام یک از گزینه‌های زیر، اشاره‌ای به تفاوت‌های مهم میان متفکر نقاد و غیر نقاد ندارد؟

- ۱) ایجاد سؤال در ذهن مخاطب
 ۲) جدی گرفتن فرآیند تفکر
 ۳) پرسیدن سؤالات درست و به جا
 ۴) توجه آگاهانه به تفکر

۵۱ - در هر کدام از عبارات‌های زیر، چه مغالطه‌ای به کار رفته است؟

(الف) فلانی محقق و نویسندهٔ بیش از صد کتاب و مقاله است.

(ب) من نمی‌گویم واجب است رشتهٔ تحصیلی خود را تغییر دهید، انتظار می‌رود وجوب این کار را عقل و درایت خود شما تشخیص دهد.

- ۱) بزرگ‌نمایی - تله‌گذاری
 ۲) تله‌گذاری - بزرگ‌نمایی
 ۳) مسموم کردن چاه - بزرگ‌نمایی
 ۴) بزرگ‌نمایی - مسموم کردن چاه

۵۲ - به ترتیب نوع مغالطه‌های زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- مسلماً اگر شما آدم عاقلی باشید، با شرکت در این جلسه حتماً ارزش‌های اولیهٔ خداناباوری را خواهید پذیرفت و آتئیست می‌شوید.

- تنها یک احمق می‌تواند نظریهٔ گرد بودن زمین را بپذیرد.

- فردی در خیابان با در دست گرفتن نوزادی به گدایی کردن می‌پردازد.

- ۱) مسموم کردن چاه - تله‌گذاری - توسل به احساسات
 ۲) بزرگ‌نمایی - تله‌گذاری - توسل به احساسات
 ۳) تله‌گذاری - مسموم کردن چاه - توسل به احساسات
 ۴) تله‌گذاری - تله‌گذاری - مسموم کردن چاه

۵۳ - در کدام گزینه نوع «مغالطه در اثر عوامل درونی» به درستی تعیین نشده است؟

۱) جز دانش آموز ضعیف چه کسی می‌تواند نظر نمایندهٔ کلاس را بپذیرد. (مسموم کردن چاه)

۲) هر کس منطق خوانده باشد می‌داند که نظر من صائب و به حق است. (تله‌گذاری)

۳) فقط دانش آموز شیطان و تنبل، درس منطق را دوست ندارد. (کوچک‌نمایی)

۴) می‌گویی مادر من با شما بد حرف زد! اگر مادرم این کار را کرده حتماً حق داشته است. (توسل به احساسات)

۵۴ - به ترتیب نوع مغالطه‌های زیر را مشخص کنید.

(الف) عاشقان را وعظ دانا عین نادانی بود / کانکه سرّ عشق را عالم نباشد، جاهل است.

(ب) فروشنده: در حال حاضر سه نفر متقاضی خرید خانه هستند، با توجه به بالا رفتن قیمت‌ها اگر امروز معامله کنید به نفع شماست.

(ج) در این دنیای زیبا تنها کج‌اندیشان مستبد برای آزادی انسان چهارچوب تعیین می‌کنند.

- ۱) مسموم کردن چاه - تله‌گذاری - توسل به احساسات
 ۲) توسل به احساسات - تله‌گذاری - مسموم کردن چاه
 ۳) مسموم کردن چاه - توسل به احساسات - مسموم کردن چاه
 ۴) توسل به احساسات - توسل به احساسات - بار ارزشی کلمات

۵۵ - یکی از شرکت‌کنندگان در مسابقهٔ استعدادیابی، در هنگام درخواست از مردم برای رأی دادن به خودش گفت: «هنگام رأی دادن به بنده توجه داشته باشید که این اجرا بسیار تخصصی بود و افراد بسیار دقیق متوجه عمق آن خواهند شد. امیدوارم که بینندگان عزیزمان با فراتر رفتن از نگرش سطحی و عامه‌پسند از من حمایت کنند.» در گفتار او به ترتیب، نشانه‌های چه مغالطاتی به چشم می‌خورد؟

- ۱) مسموم کردن چاه - تله‌گذاری
 ۲) ابهام انعکاس - تله‌گذاری
 ۳) تله‌گذاری - مسموم کردن چاه
 ۴) توسل به احساسات - مسموم کردن چاه

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۴ برای تعیین دادگاه صالح جهت رسیدگی به جرم شخص مذکور نیازمند مراجعه به مباحث آیین دادرسی کیفری در علم حقوق هستیم و نیازی به یاری علم منطق نداریم.
- ۲ - گزینه ۱ مغالطات هم‌چون بیماری‌هایی هستند که باید از دچار شدن به آنها برحذر بود؛ در علم منطق به همراه قوانین حاکم بر ذهن، روش‌های جلوگیری از مغالطات بیان می‌شود.
- ۳ - گزینه ۳ من همان روز ز فرهاد طمع ببریدم = خبری و دارای حکم و قضاوت است، پس تصدیق است. حافظ صبور باش که در راه عاشقی = امری و انشایی است، پس تصور است. حریم عشق را در گه بسی بالاتر از عقل است = خبری و دارای حکم و قضاوت است، پس تصدیق است. با مدعی مگوئید اسرار عشق و مستی = امری و انشایی است، پس تصور است. صنما با غم عشق تو چه تدبیر کنم = استفهام انکاری است و استاندارد شده آن به صورت (ای صنم، با غم عشق تو تدبیری نمی‌توانم کنم) می‌باشد، خبری و دارای حکم و قضاوت است، پس تصدیق است.
- ۴ - گزینه ۱ دو حیطة اصلی منطق «تعریف کردن و استدلال» است و این دو اموری نیستند که تنها در محیط تحصیلی، با آن‌ها سروکار داشته باشیم. این امور «بخشی از سخنان روزانه ما» را تشکیل می‌دهند.
- ۵ - گزینه ۳ مثلث ← تصور
عاقبت گرگ زاده گرگ می‌شود ← تصدیق (زیرا در آن حکم وجود دارد).
- ۶ - گزینه ۱ زلف بخشی از مو است و دلال تضمینی دارد. توجه: به یاد داشته باشید استعاره‌ها دلالت التزامی دارند. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۲: «سرو پای بسته دلالت التزامی از گرفتار است.
گزینه ۳: «دست در گزینه سه دلالت التزامی از توانایی است.
گزینه ۴: «آتش در گزینه چهار دلالت التزامی از سختی است.
- ۷ - گزینه ۱ در گزینه ۲ دلالت تضمن وجود ندارد. در گزینه ۳ دلالت تضمن و التزام وجود ندارد. در گزینه ۴ هم دلالت تضمن وجود ندارد.
- ۸ - گزینه ۳ الف) لبریز شدن کاسه صبر خارج از معنای لفظ است؛ پس «دلالت التزامی» است. ب) قلم نافذ داشتن به معنی تأثیرگذار بودن و خارج از معنای لفظ است؛ پس «دلالت التزامی» است. ج) دلالت بر تمام معنای لفظ است؛ پس «دلالت مطابقی» است.
- ۹ - گزینه ۴ چون در املائی هر دو کلمه اشتباه رخ داده است، پس از مغالطه نگارشی استفاده کرده‌ایم.
- ۱۰ - گزینه ۳ فقط در عباراتی که دلالت التزامی با تضمنی داشته باشند، امکان بروز مغالطه توسل به معنای ظاهری وجود دارد. در گزینه ۳، سوخت به معنای التزامی به کار رفته است. (خراب‌شدن)
- ۱۱ - گزینه ۳ وصف مطرح‌شده در صورت سؤال می‌تواند هم بیانگر مفاهیم کلی و هم بیانگر مفاهیم جزئی باشد. مثلاً مفهوم «خدا» یک مفهوم کلی است؛ هرچند یک مصداق در خارج دارد، اما ذهن انسان می‌تواند خدایان متعددی را در ذهن بسازد (کما اینکه در بسیاری از تمدن‌های باستان اعتقاد به خدایان متکثر وجود داشته است). از طرفی یک مفهوم جزئی مانند «حافظ» هم این‌گونه است که یک مصداق دارد و امکان ندارد مصداق دیگری داشته باشد.
- ۱۲ - گزینه ۱ درخت کاج و درخت سیب هیچ مصداق مشترکی ندارند. لذا نسبت بین مصادیق آنها تباین است. ممکن است لفظ درخت این گمان را به ذهن بیاورد که نسبت آنها عموم و خصوص من‌وجه است. ولی باید دقت کرد که سؤال نسبت بین مصادیق را خواسته است و درخت سیب و درخت کاج هیچ مصداق مشترکی ندارند. هر مربع، چهارضلعی است، ولی برخی از چهارضلعی‌ها مربع نیستند (مانند لوزی). بنابراین نسبت بین آن‌ها عموم و خصوص مطلق است و چهارضلعی عام است و مربع خاص. سمنان یکی از استان‌های ایران است و هر سمنانی ایرانی است؛ اما بعضی از ایرانی‌ها سمنانی نیستند. بنابراین نسبت بین ایرانی و سمنانی عموم و خصوص مطلق است. برخی از اشیاء شیرین، سفید هستند؛ مانند قند و شکر. اما برخی از اشیاء شیرین، سفید نیستند؛ مانند خرما. همچنین برخی از اشیاء سفید، شیرین نیستند؛ مانند کاغذ. بنابراین نسبت مصادیق شیرین و سفید، عموم و خصوص من‌وجه است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۲: در این گزینه، فقط نسبت بین درخت کاج و درخت سیب اشتباه بیان شده است.
گزینه ۳: در این گزینه، همه نسبت‌ها اشتباه بیان شده است.
گزینه ۴: در این گزینه، فقط نسبت بین درخت سیب و درخت کاج درست بیان شده است.
- ۱۳ - گزینه ۲ رابطه غیر سیب با غیر گوشی، عام و خاص من‌وجه است.
- ۱۴ - گزینه ۲ در یک دسته‌بندی لازم است از مفهومی عام آغاز کنیم و به مفهوم خاص برسیم. هم‌چنین می‌باید هر طبقه از مفاهیم نسبت به مفاهیم طبقه دیگر رابطه عموم و خصوص مطلق داشته و اقسام مختلف یک مفهوم نسبت به یک‌دیگر رابطه تباین داشته باشند.
- ۱۵ - گزینه ۲ نسبت‌های چهارگانه میان مصادیق دو مفهوم «کلی، برقرار است و عبارت «هر الف ب است». بیانگر نسبت‌های «تساوی و عموم و خصوص مطلق» است. عبارت «هر الف ب است»، در صورتی که همه مصادیق الف و ب مشترک باشند، تساوی است و اگر مصادیق ب عام‌تر و مصادیق الف خاص‌تر از آن باشد، عموم و خصوص مطلق است. مانند هر مثلثی سه ضلعی است و هر انسان حیوان است.

- ۱۶ - گزینه ۴ این تعریف دوری است؛ زیرا از عبارت تمام وقت برای استخدام تمام وقت استفاده شده است.
- ۱۷ - گزینه ۲ تعریف مثلث به «شکل محدود به سه ضلع مساوی، تعریفی مانع است ولی جامع نیست، چرا که هر مثلثی محدود به سه ضلع مساوی نیست اما هر شکل محدود به سه ضلع مساوی، مثلث است.
- ۱۸ - گزینه ۱ تعریف باید تمامی مصادیق مفهوم مورد نظر را دربر بگیرد (جامع بودن)؛ بر مصادیق مفاهیم دیگر صدق نکند و در اصطلاح «مانع اغیار» باشد (مانع بودن)؛ هم چنین در تعریف باید از واژه‌های آشنا برای شنونده استفاده کنیم (واضح بودن).
- ۱۹ - گزینه ۳ توجه داشته باشید که صورت سؤال گفته کدام شرط رعایت نشده، پس گزینه (۲) که دوری بودن را گفته اشتباه است. در واقع، دوری نبودن رعایت نشده است. تعریف (تکنیک) به (تاکتیک) و تعریف (تاکتیک) به (تکنیک)، تعریف دوری است.
- تعریف (ساعت دیجیتال) به (وسیله‌ای برای نمایش زمان)، نه جامع است نه مانع. زیرا ساعت‌های دیجیتال فقط زمان را نشان نمی‌دهند و برخی ساعت‌ها تاریخ و دما را هم نشان می‌دهند، پس جامع نیست و برعکس برخی از چیزهایی که زمان را نشان می‌دهند، ساعت دیجیتال نیستند، مثلاً ساعت عقربه‌ای اند، پس مانع نیست. تعریف (حرص) به (آز) واضح نیست، زیرا واژه (آز) از (حرص) دشوارتر است.
- ۲۰ - گزینه ۳ تعریف جامع، تعریفی است که تمام مصادیق مجهول را در بر گرفته است. مبهم بودن، تعریف نسبی است و ممکن است عباراتی برای یک شخص مبهم باشد اما برای شخص دیگر مبهم نباشد. برای تشخیص مانع بودن تعریف، باید مصادیق تعاریف دیگر را در تعریف خود بررسی کنیم که آیا وارد آن شده‌اند یا نه.
- ۲۱ - گزینه ۲ باید دقت داشته باشید که شرایط تعریف صحیح عبارتند از واضح بودن - جامع بودن - مانع بودن و دوری نبودن! اگر شیر را به حیوان گوشت‌خوار تعریف کنیم تعریف ما جامع است اما مانع نیست، چون این تعریف شامل حیوانات گوشت‌خوار دیگر هم می‌شود. پس تعریف اول شرط مانع بودن را ندارد. اگر شیر را به موجود زنده تعریف کنیم باز هم تعریف ما جامع است اما مانع نیست، چون شامل موجودات زنده دیگر هم می‌شود، پس تعریف دوم همانند تعریف اول شرط مانع بودن را ندارد.
- ۲۲ - گزینه ۲ استدلال تمثیلی می‌تواند باعث ایجاد مغالطه شود، مثلاً افرادی که برای نام شرکت یا فروشگاه و یا ... از نام‌های شبیه «برند» معروف استفاده می‌کنند. می‌خواهند در ذهن افراد این گمان را ایجاد کنند که تولیدات و محصولات آن‌ها از نظر کیفیت مشابه آن شرکت معتبر است و هرچه «وجوه مشابهت بیشتر» باشد استدلال تمثیلی قوی‌تر خواهد بود و دو راه برای نقد استدلال تمثیلی ذکر شده است: (۱) توجه به وجوه اختلاف (۲) یافتن استدلال تمثیلی مخالف.
- ۲۳ - گزینه ۴ این عبارت، تمثیل است و تمثیل، نتیجه‌گیری جزئی از جزئی است، بر اساس مشابهت. گزینه‌های دیگر به ترتیب استقرار ناقص، استقرار تام و قیاس است.
- ۲۴ - گزینه ۲ در گزینه (۲)، استدلال اول از جامعه آماری بسیار کمی (یک نفر) استفاده کرده است، اما در استدلال دوم جامعه آماری بسیاری مورد استناد قرار گرفته است. بنابراین، استدلال اول از استدلال دوم ضعیف‌تر است. تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه (۱): استدلال اول از استدلال دوم قوی‌تر است، نه ضعیف‌تر؛ زیرا جامعه آماری اولی از دومی بیشتر است.
- گزینه (۳): در این گزینه هیچ‌یک از استدلال‌ها نسبت به دیگری قوی‌تر یا ضعیف‌تر نیست.
- گزینه (۴): در این گزینه استدلال اول از دوم قوی‌تر است، نه ضعیف‌تر.
- ۲۵ - گزینه ۱ مبنای استقرار تعمیمی بر اساس تخمین بنا شده است. به همین دلیل، نمی‌توان نتیجه یقینی از آن گرفت.
- ۲۶ - گزینه ۴ این استدلال نوعی استقرار تعمیمی است، زیرا چند مورد جزئی مشاهده شده است و حکم کلی داده شده است (رد گزینه (۱)). دقت کنید که در اینجا موردی مشاهده شده همان «عدم گزارش ابتلای کودکان به کووید ۱۹» است. چون هیچ موردی از ابتلای کودکان گزارش نشده است، پس مورد نقضی هم وجود ندارد (رد گزینه (۲)). ضمناً هیچ عکسی هم صورت نگرفته است که بگویم ایهام انعکاس داریم. بنابراین گزینه (۴) پاسخ صحیح است. توضیح اینکه در مغالطه تعمیم شتاب‌زده حداقل یکی از شرایط استقرار تعمیمی قوی رعایت نمی‌شود. در اینجا هم «گزارش نشدن ابتلای کودکان» نمونه مناسبی برای این نتیجه‌گیری نیست.
- ۲۷ - گزینه ۳ گزینه سوم احساسی است و قابلیت صدق و کذب ندارد.
- ۲۸ - گزینه ۱ در منطق به نهاد جمله، «موضوع»، به مسند آن «محمول» و فعل ربطی (اسنادی) «رابطه»، یا نسبت می‌گویند.
- ۲۹ - گزینه ۴ اجزای قضیه اول: کسی (موضوع)، رونده به مسافرت (محمول)، نیست (رابطه) اجزای قضیه دوم: دانش و دین (موضوع)، رهاننده تو (محمول)، است (رابطه)
- ۳۰ - گزینه ۳ قوانین علمی و ثابت سور کلی دارند و قضایایی که با شک و تردید بیان می‌شوند و به یک قانون اشاره ندارند، سور جزئی می‌گیرند. بررسی گزینه‌ها:
- گزینه (۱): «همه آب‌ها در ۱۰۰ درجه به جوش می‌آیند.»
- گزینه (۲): «همه دانشجویان برای آموزش حضوری باید واکسیناسیون شوند.»
- گزینه (۳): «برخی غذاهایی که خوشمزه نیستند، شاید از نظر دیگران خوشمزه باشند.»
- گزینه (۴): «همه لامپ‌های سالم با اتصال به جریان الکتریسیته، شروع به تولید نور می‌کنند.»
- ۳۱ - گزینه ۳ سوره‌های (هر، همه، هیچ، فقط و ...) کلی هستند و سوره‌های (برخی، بعضی و ...) جزئی هستند. اگر نسبت در جمله باشد، موجه و اگر حکم به عدم نسبت باشد، سالبه است.
- فقط (همه) انسان‌ها باهوش هستند. ⇐ موجه کلیه
همه انسان‌ها باهوش هستند. ⇐ موجه کلیه
- گاهی اوقات انسان‌ها دچار خطا می‌شوند = همه انسان‌ها گاهی اوقات دچار خطا می‌شوند. ⇐ موجه کلیه (گاهی اوقات، قید زمان است، نه سور)
برخی افراد دچار بیماری نمی‌شوند. ⇐ سالبه جزئی
- ۳۲ - گزینه ۳ دو قضیه مذکور در گزینه (۳)، باید یکدیگر رابطه تقابلی دارند و در این رابطه هرگاه قضیه کلی درست باشد، قضیه جزئی آن هم حتماً درست است.

۳۳ - گزینه ۳ میان دو قضیه رابطه «تداخل» برقرار است.

متداخل

۳۴ - گزینه ۳ هیچ الف ب نیست ← برخی الف ب نیست.

در رابطه تداخل اگر قضیه کلی، کاذب باشد، صدق و کذب قضیه جزئی مشخص نیست.

متضاد

هیچ الف ب نیست ← هر الف ب است. در رابطه تضاد اگر قضیه کلی کاذب باشد، صدق و کذب متضاد آن مشخص نیست.

۳۵ - گزینه ۲ در تناقض کم و کیف تغییر کرده، در تضاد، کیف قضایای کلیه تغییر می‌کند و در عکس مستوی موجبه جزئی فقط جای موضوع و محمول عوض می‌شود.

۳۶ - گزینه ۳ هر الف ب است. هیچ الف ب نیست. (تضاد) هر الف ب است. برخی الف ب نیست. (تناقض) برخی الف ب نیست. هیچ الف ب نیست. (تداخل)

۳۷ - گزینه ۱ در بین قضایای محصوره صادق، قضایای کلیه، بیشترین اطلاعات را درباره روابط متقابل و عکس مستوی خود در اختیار می‌گذارند؛ یعنی وقتی یک قضیه کلیه صادق است، تمام روابط متقابل (تضاد؛ تداخل؛ تناقض؛ تداخل تحت تضاد)

و عکس مستوی آن هم حکم مشخصی از نظر صدق و کذب دارد. همین حالت در قضایای کاذب برای قضایای جزئی مطرح است مگر اینکه قضیه سالبه جزئی باشد که در این شرایط عکس مستوی ندارد. بنابراین موجبه جزئی بیشترین اطلاعات را به ما می‌دهد.

تأیید گزینه ۱: موجبه کلیه است و طبق احکام قضایا صدق و کذب سه قضیه متقابلش (تضاد؛ تداخل و تناقض) و یک قضیه عکس مستوی‌اش معین است.

رد گزینه‌های ۲ و ۴: موجبه جزئی است، طبق احکام قضایا فقط یک قضیه متقابل «تناقض» و یک قضیه «عکس مستوی» معین دارد.

رد گزینه ۳: قضیه شخصی است و فقط مصداق تناقض دارد، چون قضیه شخصی کمیت ندارد. و باید فقط از نظر کیفیت در مورد آن حکم داد و آن را بررسی کرد.

۳۸ - گزینه ۴ در این قیاس در مقدمه اول «غیر افلاطون»، آمده و در مقدمه دوم «افلاطون» بنابراین حد وسط در هر دو مقدمه تکرار نشده است و مغالطه عدم تکرار حد وسط به چشم می‌خورد.

۳۹ - گزینه ۲ در شکل دوم قیاس اقترانی اگر حد وسط در هر دو مقدمه علامت مثبت داشته باشد یعنی هر دو مقدمه سالبه هستند، زیرا حد وسط در هر دو مقدمه در جایگاه محمول است و مثبت بودن علامت محمول به معنای آمدن فعل سلبی در انتهای قضیه است. می‌دانیم اگر هر دو مقدمه سالبه باشند، قیاس نامعتبر خواهد بود.

۴۰ - گزینه ۱ گزاره اول سالبه کلیه است بنابراین نشانه‌های + / + درست است و گزاره دوم سالبه جزئی است؛ بنابراین، نشانه‌های (+ / -) صحیح است.

۴۱ - گزینه ۱ هر دو قضیه، شخصی هستند؛ اما اولی موجبه است؛ پس، علامت آن (+ / -) و دومی سالبه است؛ بنابراین، علامت آن (+ / +) است.

۴۲ - گزینه ۳ چنانچه قضیه «هر میوه‌ای گران است»، در جایگاه مقدمه اول قیاس قرار بگیرد؛ هر سه شرط اعتبار قیاس رعایت شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قیاس فاقد حد وسط است.

گزینه «۲»: نتیجه قیاس موجبه است، پس هر دو مقدمه نیز باید موجبه باشد.

گزینه «۴»: شرط دوم رعایت نشده است.

۴۳ - گزینه ۴ به‌طور طبیعی انسان اول موضوع را می‌گوید و بعد محمول را به آن نسبت می‌دهد. در گزینه «۴»، «وال» موضوع است؛ اما پس از محمول یعنی «بزرگ‌ترین حیوان دنیا، آمده است».

۴۴ - گزینه ۱ هرچه پیش آید خوش آید = هر اتفاقی بی هیچ قید و شرطی، خوشایند است؛ پس پیام شرطی ندارد چون نسبتی به نسبت دیگر مشروط نشده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

به ترتیب بی بردن به «وجود آتش»، «وجود یک کشته»، «سزاوار گله نبودن»، به وسیله «وجود دود»، «وجود خون»، «عوض داشتن»

۴۵ - گزینه ۱ اگر در قضایایی به پیوستگی و اتصال و ملازمه دو نسبت حکم شده باشد، آن قضایا را «شرطی متصل» می‌نامند؛ مانند «اگر درس بخوانی، موفق می‌شوی».

۴۶ - گزینه ۴ قسمت شرط قضیه را مقدم و قسمت جواب شرط را تالی می‌گویند.

شرط در مصراع اول و جواب شرط در مصراع دوم است. در مفصل حقیقی (تام) هم اجتماع و هم ارتفاع محال است.

۴۷ - گزینه ۲ عبارت اول شرطی منفصل و عبارت دوم شرطی متصل است که در اولی حکم به انفصال دو نسبت و در دومی حکم به اتصال دو نسبت داده شده است، اما در هر صورت در هر دو عبارت، حکم مشروط و قضیه شرطی می‌باشد.

توجه داشته باشید که واقعی بودن رابطه در جایی است که واقعاً رابطه علی و معلولی بین دو عبارت باشد یا در قضایای منفصل، حالت دیگری قابل فرض نباشد. در عبارت اول، رابطه حقیقی نیست و حالت‌های دیگری نیز قابل فرض هستند.

۴۸ - گزینه ۳ قیاس استثنایی انفصالی چهار حالت دارد که هر چهار حالت دارای نتایج معتبر هستند و در این نوع قیاس مغالطه‌ای مشاهده نمی‌شود.

۴۹ - گزینه ۲ سؤال درست و به‌جای متفکر نقاد در بستن این قرارداد این است که «این کارخانه تولید مواد شوینده، نشان ایزو ۲۰۰۹ را از چه جهتی دریافت کرده؟ آیا برای کیفیت کالای خود یا برای مدرنیزه بودن کارخانه بوده و یا غیره؟»

۵۰ - گزینه ۱ تفاوت مهم میان متفکر «نقاد و غیرنقاد»، جدی گرفتن فرایند تفکر و توجه آگاهانه به آن و پرسیدن سؤالات درست و به‌جا است.

۵۱ - گزینه ۱ در عبارت «الف»، معلوم نیست چند کتاب و چند مقاله است؛ بنابراین، از مغالطه بزرگ‌نمایی استفاده شده است اما در عبارت «ب»، گوینده می‌کوشد با دادن صفت عقل و درایت به مخاطب تحت تأثیر عوامل روانی او را مجاب به تغییر رشته کند، پس از مغالطه تله‌گذاری استفاده کرده است.

۵۲ - گزینه ۳ در مثال اول ویژگی‌های خوب و شایسته‌ای را به معتقدان نظریه‌ای باطل نسبت داده‌ایم. ← مغالطه «تله‌گذاری»

در مثال دوم بدون دلیل ویژگی‌های ناشایستی را به یک نظریه نسبت داده‌ایم. ← مغالطه «مسموم کردن چاه»

در مثال سوم از عواطف و احساسات استفاده کرده‌ایم. ← مغالطه «توسل به احساسات»

۵۳ - گزینه ۳ در گزینه «۳»، مغالطه مسموم کردن چاه به‌کار رفته است؛ چون صفت ناشایستی را نسبت داده. در صورتی که در مغالطه کوچک‌نمایی بدون ذکر دلیل سعی در مخفی کردن حقیقتی هستیم.

۵۴ - گزینه ۳ در عبارت (الف) صفات ناشایسته به مخاطب نسبت داده شده است. (مسموم کردن چاه)

در عبارت (ب) فروشنده به دنبال تطمیع خریدار است. (توسل به احساسات)

در عبارت (ج) صفات ناشایست به مخاطب نسبت داده شده است. (مسموم کردن چاه)

۵۵ - گزینه ۳ در مقاله تله‌گذاری ویژگی‌ها و صفات پسندیده‌ای را که مورد قبول جامعه است به کسی که معتقد به یک دیدگاه است، نسبت می‌دهند تا افراد را به پذیرش آن متمایل کنند. در مقاله مسموم کردن چاه، برخلاف تله‌گذاری، صفات ناپسندی را به کسی که نظری را قبول دارد، نسبت می‌دهند تا افراد جرأت نکنند به آن نظر گرایشی نشان دهند. در گفتار این شرکت‌کننده فرضی! ابتدا کسانی که اجرای او را بیسندند، دارای دقت نظر توصیف شده‌اند (تله‌گذاری) و بعد مخالفت با اجرای او ناشی از سطحی‌نگری و سلیقه عوامانه داشتن، دانسته شده است (مسموم کردن چاه).

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۴	۹ - ۴	۱۷ - ۲	۲۵ - ۱	۳۳ - ۳	۴۱ - ۱	۴۹ - ۲
۲ - ۱	۱۰ - ۳	۱۸ - ۱	۲۶ - ۴	۳۴ - ۳	۴۲ - ۳	۵۰ - ۱
۳ - ۳	۱۱ - ۳	۱۹ - ۳	۲۷ - ۳	۳۵ - ۲	۴۳ - ۴	۵۱ - ۱
۴ - ۱	۱۲ - ۱	۲۰ - ۳	۲۸ - ۱	۳۶ - ۳	۴۴ - ۱	۵۲ - ۳
۵ - ۳	۱۳ - ۲	۲۱ - ۲	۲۹ - ۴	۳۷ - ۱	۴۵ - ۱	۵۳ - ۳
۶ - ۱	۱۴ - ۲	۲۲ - ۲	۳۰ - ۳	۳۸ - ۴	۴۶ - ۴	۵۴ - ۳
۷ - ۱	۱۵ - ۲	۲۳ - ۴	۳۱ - ۳	۳۹ - ۲	۴۷ - ۲	۵۵ - ۳
۸ - ۳	۱۶ - ۴	۲۴ - ۲	۳۲ - ۳	۴۰ - ۱	۴۸ - ۳	